

Trong Câu Chuyện Gia Đình hôm nay, chúng tôi xin trình bày tiếp với việc áp dụng luật trong việc dạy con. Như chúng ta đã biết, cha mẹ cần quân bình giữa tình thương và luật trong việc dạy con. Nếu chỉ yêu thương chiều chuộng mà không đặt luật cho con vâng theo, con sẽ hư hỏng. Ngược lại, nếu chỉ áp dụng luật một cách nghiêm khắc mà không biểu lộ tình thương, con sẽ mất cảm và thiếu tự tin. Khi áp dụng luật, có ba điều chúng ta cần nhớ, đó là:

- (1) Áp dụng luật cho những mục và hợp lý để không trở thành hành hạ, ngược đãi con
- (2) Áp dụng luật để uốn nắn con chứ không phải để bắt gây ý chí và tinh thần của con
- (3) Chúng ta cần phân biệt giữa những việc xấu dở và tính cách ngoan ngoãn, phần lớn của con

Trong bài trước chúng tôi đã nói hai nguyên tắc đầu nên hôm nay xin trình bày nguyên tắc thứ ba.

3. Phân biệt giữa sự việc xấu dở và tính cách ngoan ngoãn, phần lớn

Trẻ con thường có những việc xấu dở, khi nào làm hỏng việc hay làm hư hỏng đồ vật trong nhà. Chúng ta cần thông cảm với những việc xấu dở và chấp nhận lỗi lầm của con, rồi kiên nhẫn chờ đợi và cho con thời gian tiếp luyện và sửa đổi. Khi con làm điều sai quấy, cha mẹ cần xét xem đó là con xấu dở, việc xấu hay là con có tình cảm với cha mẹ. Nếu con phạm lỗi vì dốt, việc xấu, cha mẹ nên chờ đợi, dạy dỗ chứ không nên sửa phạt. Tiến sĩ James Dobson nói về vấn đề này như sau:

Cha mẹ không nên đánh đòn con vì những tội mà con không có ý phạm. Ví dụ như, vì ham chơi các em quên làm những việc của cha mẹ như học vì việc xấu, thiếu kính nghiêm, các em làm hỏng việc. Thốt ra, như tính hay quên và vô tội dốt mà trẻ con đã được biết như lo lắng và bình tĩnh căng thẳng, là những bình thường của người lớn. Trong trường hợp này, chúng ta cần kiên nhẫn, dạy dỗ cách như nhàng để nhắc nhở con. Nếu cha mẹ đã chờ đợi kỹ càng mà

các em còn làm sai làm hỏng nữa, lúc đó chúng ta sẽ có biện pháp cần gì thì nói gì, nhưng nên giữ thích và nói trước cho con biết. Tuy nhiên, cha mẹ cần nhớ rằng, những việc sai sót của trẻ con khác với tính bướng bỉnh, cố tình không vâng lời cha mẹ, vì thế cha mẹ cần thông cảm và kiên nhẫn chờ đợi cách nào mà

Biết bao nhiêu em nhớ vì việc gì hay đòi hỏi làm hỏng việc hay hỏng đồ đạc mà bị cha mẹ đánh đòn. Chúng ta nhớ khi rót nước vì việc gì làm đổ, khi rửa chén vì lỏng cống làm bắn chén bát, khi mang giày không đúng vì chưa biết phân biệt chân phải chân trái, hoặc khi dùng những đồ đạc máy móc trong nhà vì không khéo nên bị sai hỏng, v.v... Đây là những lỗi lầm vì khi đòi, việc gì, cha mẹ không nên đánh đòn con vì những lỗi lầm đó. Trái lại, khi cha mẹ đã cần cáo, giữ thích, dồn dò những điều không được làm mà các em vẫn làm, đó là lúc cha mẹ cần nghiêm trọng và dạy dỗ các em nhớ mà không vượt qua giữ gìn của mình nữa.

Ước nguyện tâm tính của con và những gì con nên nghe là công tác chính trong trách nhiệm làm cha mẹ, và nếu muốn đạt được kết quả, chúng ta cần áp dụng ba nguyên tắc sau đây:

Nguyên tắc 1: Biết đâu ước nguyện khi con còn nhỏ

Châm ngôn 13:24 dạy như sau:

Nghe nào đừng roi vọt ghét con trai mình, song ai thả lỏng con thì con lo sợ trước nó

Chữ “lo” trong câu này trong nguyên ngữ có nghĩa là “bình minh” hay “sáng sớm,” sau đó có nghĩa là đeo đuổi mãi để gì sớm trong cuộc đời, khi còn trẻ, và cuối cùng có nghĩa là với lòng quyết tâm và lòng siêng năng. Câu “thả lỏng con lo sợ trước con” vì vậy có nghĩa là chúng ta cần biết đâu việc dạy con sớm, biết đâu từ khi con còn nhỏ, và quyết tâm dạy cách siêng năng để mang lại kết quả. Cha mẹ nào chờ đợi khi con lớn và hiểu biết mới biết đâu ước nguyện, dạy dỗ sẽ gặp nhiều khó khăn, cha mẹ nào dạy con càng trễ càng khó thành công. Châm Ngôn 19: 18 cũng dạy một ý tưởng

t:

Hãy sờ a phớt con ngọ i trong lúc còn sỏ trông cỏ y

Nghĩa là hãy sờ a dỏ y con trong khi còn hy vỏ ng. Khi còn hy vỏ ng là khi các em còn nhỏ , tỏ m lòng còn mỏ m mỏ i, còn có thỏ uỏ n nỏ n đỏ c.

Nguyên tỏ c 2: Sỏ a phớt cách quân bình

Bỏ t cỏ công viỏ c gì chúng ta cũng cỏ n phỏ i giỏ quân bình, trong viỏ c dỏ y con cũng vỏ y. Kinh Thánh nhỏ c đỏ n hai loỏ i kỏ luỏ t mà cha mỏ cỏ n áp dỏ ng, hai loỏ i kỏ luỏ t này bỏ túc cho nhau và chúng ta cỏ n sỏ dỏ ng cỏ hai. Đó là kỏ luỏ t bỏ ng lỏ i nói và bỏ ng roi vỏ t.

Châm ngôn 22:15 dỏ y vỏ kỏ luỏ t bỏ ng roi vỏ t nhỏ sau:

Sỏ ngu đỏ i vỏ n buỏ c vào lòng con trỏ , song roi rỏn phớt sỏ làm cho sỏ y lỏ xa nó

Nói đỏ n roi là nói đỏ n viỏ c làm cho thân thỏ đau đỏ n. Chúng ta dùng roi sỏ a phớt con trỏ vỏ i mỏ c đích cho các em thỏ y là làm đỏ i u quỏ y thì bỏ đau đỏ n. Tỏ n sĩ Dobson nêu ví đỏ nhỏ sau:

Khi mỏ t đỏ a bé lỏ đỏ ng vào lò và bỏ phỏ ng, nỏ i đau cỏ a vỏ t phỏ ng sỏ giúp đỏ a bé nhỏ và nhỏ đó sỏ cỏ n thỏ n đỏ không đỏ ng vào lò nỏ a. Nỏ i đau cỏ a vỏ t phỏ ng không khiỏ n đỏ a bé trỏ nên hung đỏ nhỏ ng dỏ y cho nó mỏ t bài hỏ c đích đỏ ng. Tỏ ng tỏ nhỏ vỏ y, khi đỏ a bé ngỏ i trên ghỏ cao bỏ ngỏ , bỏ kỏ t ngón tay trong cỏ a hay bỏ chó

cỏ n, nó sỏ kinh nghiỏ m vỏ nhỏ ng nguy hiỏ m chung quanh mình.

Nhỏ ng kinh nghiỏ m đó là phỏ ng cách rỏ t tỏ đỏ dỏ y cho trỏ em biỏ t sỏ và tránh nhỏ ng gì làm cho mình đau đỏ n.

Nhỏ ng đau đỏ n đó không tiêu diỏ t lòng tỏ tin cỏ a các em, cũng không khiỏ n các em trỏ nên hung đỏ nhỏ ng giúp các em làm quen vỏ i nhỏ ng thỏ c tỏ trong đỏ i sỏ ng. Khi cha mỏ vỏ yêu thỏ ng con, dùng roi sỏ a dỏ y cũng không khiỏ n con thành ngỏ i hung đỏ nhỏ ng giúp con nhìn thỏ y cái thỏ c tỏ cỏ a đỏ i sỏ ng.

Nỏ u mỏ i khi cỏ i lỏ i cha mỏ thì bỏ đỏ n, cái đau bỏ đỏ n sỏ giúp các em nhỏ .

Các em sỏ không cỏ i lỏ i cha mỏ nỏ a đỏ không bỏ đau, tỏ c là không bỏ đỏ n nỏ a.

Chính nhờ đó mà các em không làm đi u quỵ và cũng tránh được những tính xấu như ích kỷ, gian dối, cống đi u hay tranh giành với người khác

Tuy nhiên, khi sáa dạy con cha mẹ cần sáa dạy cách hợp lý, cách đúng và đúng cách, không để lại những tính trên người con để không bị cáo là người sai con.

Loi k lu t th hai Kinh Thánh nói đến là loi nói

Nhiu khi cha mẹ chỉ cần dùng loi nói để sáa dạy con. Châm ngôn 3:11-12 dạy:

Hai con, chỉ khinh đi u sáa phạt của Chúa Hằng Hữu, chỉ hiu lòng khi Ngài qu trách; vì Chúa Hằng Hữu yêu những ai thì trách phạt n y, như mẹ t người cha đi cùng con trai yêu đi u mình

“Loi qu trách” ở đây không phải là những loi mà mẹ đi làm để ph m giá của con hay khiu n tình th n và ý chí con s p để, nhưng là loi răn dạy phát xuất từ tình th ng. Kinh Thánh cho biết, “Chúa Hằng Hữu yêu những ai thì trách phạt n y, như mẹ t người cha đi cùng con trai yêu đi u mình.” Khi cha mẹ dùng loi đi u d dàng và với lòng th ng yêu sáa dạy, con cái sẽ chú ý nghe, sẽ n sàng tiếp nhận và vâng theo

những loi dạy b o đó. Có nhiu cha mẹ dùng loi nói sáa dạy khi con ph m loi, nhưng là những loi dạy nghi n,

m ng

ch i. Nhiu người dùng loi nói không phải để chỉ b o, h ng đến mà là để trút cơn giận lên con và làm h ph m giá của con.

H t ng càng la m ng n ng loi ch ng nào thì con sẽ s , sẽ nh ch ng n y và sẽ không ph m loi những loi m đó n a.

M ng chỉ con cái là đi u chúng ta cần tránh, vì những loi đó không giúp con khôn ngoan h n, kính yêu và vâng loi cha mẹ h n, nhưng sẽ khiu n con buồn giận, n n lòng, m khi trở thành ng ng nh và ph n lo n h n.

Cha mẹ cần dùng c loi nói và roi v t để sáa dạy con, tùy t ng tr ng hợp và tùy t ng đ a con.

Nh ng đ a m m m i d d y, chúng ta chỉ cần dùng loi nói c nh cáo, khuyên b o

;

nh ng đ a c ng đ u, b ng b nh h n thì phải dùng đ n roi. Nh ng dù là dùng roi sáa dạy, chúng ta cũng nên dùng loi nói gì thích, c nh cáo hoặc khích loi con. Kinh Thánh dạy rõ ng, loi

quá trách và roi vọt để u con thiệt trong việc dạy con, chúng ta cần sắp xếp đúng cách hai. Lợi ích đó như sau:

Roi vọt và sự quá trách ban cho sự khôn ngoan, còn con trở phóng túng làm xấu hổ cho mình (Châm Ngôn 29:15)

Lợi ích quá trách và roi vọt sắp xếp đúng lúc, đúng cách sẽ giúp con cái khôn ngoan, tránh được những điều không cần thiết. Nhưng cần lưu ý, nếu cha mẹ không dành thì giờ khuyên dạy, chỉ bảo, cũng không dùng roi sáo dạy khi con làm điều sai quấy, con cái sẽ trở nên dốt nát, vô kỷ luật, và là nỗi hổ nhục cho cha mẹ (còn tiếp).

Minh Nguyễn

Chàng Trẻ Phát Thanh Tin Lành